

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte & Ondergrond

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Harlingen, 14 december 2022

Betreft: Gesprek met Staatssecretaris Vijlbrief

Geachte [REDACTED]

De ontmoeting met de staatssecretaris, aanstaande maandag, volgt op de vraag vanuit de Vaste kamercommissie EZK om met de Harlinger bevolking in gesprek te gaan over de nulmetingen die in de havenstad plaatsvinden in verband met de zoutwinning. De Commissie Mijnbouwschade wil over die metingen niets zeggen. Vanuit de stichting hebben we daar kritiek op geuit en burgers geadviseerd zich bij schade direct tot Frisia Zout te wenden. Het gesprek van komende maandag zien we echter graag in breder perspectief.

De kern van de zaak is dat de Tweede Kamer wil dat mijnbouwschade buitengerechtelijk rechtvaardig, laagdrempelig, transparant, onafhankelijk en snel wordt afgehandeld, en dat de burger daarbij centraal staat en ontzorgd wordt. Onze boodschap is dat de Commissie Mijnbouwschade, die daartoe in het leven is geroepen, dat doel op verschillende gebieden niet waarmaakt. De commissie gaf ons aan de huidige werkwijze zelf ook onvolkomen te vinden, maar geen positie te hebben die te veranderen.

In Harlingen loopt een proces dat hetzelfde doel op een andere wijze probeert te bereiken. Zes belangrijke verschillen met het traject vanuit de rijksoverheid zijn:

- de Pilot Harlingen komt voort uit de bevolking, en wordt dus plaatselijk gedragen
- alle stakeholders zijn op evenwaardige basis betrokken
- het project steunt op onderling vertrouwen
- de Pilot meent dat nulmetingen wél mogelijk zijn, en ontwikkelde die ook gezamenlijk
- bij de Pilot worden *alle* soorten schade vergoed - niet alleen de bovengrondse
- *iedereen* kan schade vergoed krijgen - niet enkel particulieren en micro-ondernemingen

Meest onderscheidend is echter dat de rijksoverheid zich via de Commissie Mijnbouwschade richt op het *vergoeden* van schade, terwijl de Pilot Harlingen focust op het *voorkomen* daarvan.

Uit die insteek komt de bereidheid van de mijnbouwer voort het risico op schade bij zichzelf neer te leggen, door samen met onze stichting en de andere stakeholders een toetsingskader te ontwikkelen waarbij Frisia Zout alle schade betaalt zonder dat causaliteit door de schademelder nog hoeft te worden aangetoond. Wij vinden dit binnen de Pilot Harlingen de beste weg om het vertrouwen van de inwoners in een verantwoorde delfstoffenwinning te behouden.

Onze vraag aan de staatssecretaris is mee te gaan in het dynamische proces dat in Harlingen loopt. Wij hebben de overtuiging dat de Pilot Harlingen een vorm is die landelijk uitgerold kan worden en zo bijdraagt aan een 'nieuw veiligheidsdenken' in Nederland. In die zin sprak inspecteur-generaal Theodor Kockelkoren zich eerder uit en om dezelfde reden ondersteunt het ministerie van EZK de Pilot Harlingen al enige jaren met een bescheiden jaarlijkse bijdrage.

Concreet vragen wij de staatssecretaris:

- a. naar Harlingen te komen om in gesprek met de bevolking en de stakeholders nader kennis te nemen van de Pilot Harlingen;
- b. het mandaat van de Commissie Mijnbouwschade te verruimen met 'advisering' zodat de commissie ook formeel de mogelijkheid krijgt initiatieven als de onze te ondersteunen;
- c. eraan bij te dragen dat het herhaalde verzoek van Frisia Zout aan uw ministerie wordt gehonoreerd om het Harlinger meetnet op te nemen in het Meetplan Havenmond en het meet- en regelprotocol, om zo gevolg te geven aan de toezegging van de minister van EZK van 11 maart 2019 en handhaving en toezicht door SodM te effectueren;
- d. een positieve grondhouding aan te nemen tegenover een aanstaand verzoek van de Pilot Harlingen om beleidsonderzoeksgelden beschikbaar te stellen voor het vormgeven van een toetsingskader, als uitwerking van de Samenwerkingsovereenkomst zoals die in 2019 met instemming van uw ministerie is ondertekend;
- e. mijnbouwmaatschappijen gedurende hun winning actief het landelijke Waarborgfonds te laten aanvullen, en wel in groeiend tempo naarmate het veiligheidsniveau van gevaarstelling toeneemt, dit in het kader van de borging van nazorg op lange termijn;
- f. in ditzelfde kader te formaliseren dat een eindige termijn van vergunninghouders voor zorgplicht, nazorg, aansprakelijkheid en verjaring wordt gekoppeld aan het verantwoordelijk worden van de Rijksoverheid voor het uitvoeren van de zorgplicht.

Onze stichting heeft steeds aangegeven niet tegen zoutwinning te zijn. Samen met Frisia Zout, Provincie Fryslân, Gemeente Harlingen en Wetterskip Fryslân maken we via de Pilot Harlingen onze stelling concreet dat zoutwinning en veiligheid hand in hand kunnen gaan. Bovenstaande stappen leveren daar een verdere bijdrage aan.

Met vriendelijke groet,
namens de Stichting Bescherming Historisch Harlingen

Jarig Langhout